

ПРАВИЛА ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКИ

Знову вимкнули світло...

Вечір... Ти сидиш в кімнаті і дивишся телевизор. Раптом — блись! Вимкнули світло: щось негаразд в електромережі твого міста чи села.

Образливо — якраз на найцікавішому місці! Але нічого не вдієш. Прослідкуй, щоб ця неприємна ситуація не переросла в небезпечну.

Декілька хвилин посидь на місці, доки очі не звикнуть до темряви.

Якщо ти ще не вмієш добре орієнтуватися без світла — візьми кишеньковий ліхтарик. Він повинен завжди знаходитись в одному й тому ж місці.

Коли під рукою ліхтарика нема, повільно рухайся вперед, навіпамацки знаходячи собі дорогу.

Найперше: вимкни з розеток всі електроприлади, котрі працювали, коли було світло.

Газовою плитою в темряві теж не варто користуватися, особливо якщо вдома нема дорослих. Вимкни і її.

Перевір, чи закриті крани з холодною та гарячою водою.

Чи обов'язково сидіти в темряві?

Дійсно, сидіти в неосвітленій оселі — приємного мало. Хочеться, щоб в кімнаті було хоча б якесь світло. Згадав? У мамі є газова лампа та свічки. Є й сірники. Ці речі називаються відкритим вогнем.

Як же навчитись користуватися відкритим вогнем, не допускаючи при цьому пожежі?

Запам'ятай!

- При користуванні свічкою треба мати для неї металеві підсвічники.
- Не можна ходити з свічкою по кімнаті.
- Газова лампа не повинна стояти поряд з їжею, ліками, ватою, книгами, паперами, легкозаймистими речовинами (лаками, спиртом, розчинниками).
- Не можна залишати газову лампу без нагляду.
- Сірники потрібні для того, щоб запалити свічку чи лампу. Гратись ними категорично заборонено!
- Засвітивши свічку чи газову лампу, ретельно погаси сірника. Перевір, щоб він не димів.
- Якщо сірники погано запалюються, не кидай їх під ноги чи на стіл. Від тліючого маленького сірника може розгулятися величезна пожежа.
- Найкраще гасити сірника водою.

Якщо темно лише в твоїй оселі

Коли в твоїй домівці запанувала темрява, не зашкодить поглянути у вікно: чи й у інших будинках темно? Якщо скрізь відключенням електромережі керують спеціалісти, тобі турбуватись нічого.

Коли ж світла немає лише в твоїй оселі, клич дорослих: батьків, сусідів, знайомих. вдома

Світло може зникнути при:

- загоранні електропроводки;
- короткому замиканні;
- пошкодженні електроприладів.

Всі ці несправності можуть виникнути і без зникнення світла. Тоді тобі загрожує ураження струмом.

Як уникнути ураження електричним струмом:

- Уважно поглянь навколо: чи ніде не димить, чи не чути неприємного запаху, що виникає при горінні, тлінні, плавленні.
- Якщо з якогось електроприладу чується тріскотіння, йде дим чи пробиваються язика полум'я — не поспішай смикати за шнур, що включений в розетку. Тебе може вдарити струмом! Клич дорослих.

— Треба відключити струм в усьому приміщенні. Коли рубильника не дістатись, дорослий повинен витягти шнур палаючого електроприладу з розетки за допомогою сухої палиці, гумової рукавиці тощо.

— Відключивши струм, палаючий електроприлад накривають мокрою цупкою тканиною, яка не пропускає повітря. Для гасіння вогню можна використати пісок.

— Ні в якому разі не лий воду, якщо електричний струм не вимкнуто! Вода — добрий провідник електрики. Ти можеш постраждати!

Кухня — обличчя господарів

Кажуть, що людина найбільше часу проводить на кухні. Тут вона готує їжу, в переважній більшості випадків, тут і споживає її. Якщо немає ванної кімнати, то в кухні ще й перуть та прасують. А ще консервують, майструють, шиють, плетуть... Навіть дивляться телевизор.

Майже все кухонне, електричне та газове приладдя теж знаходиться на кухні. Інколи тут розміщені ще й опалювальні пристрої.

Всі ці прилади прекрасно уживаються разом, якщо господарі дотримуються елементарних правил безпеки.

Щоб уникнути неприємностей на кухні:

— Не чіпай без дозволу дорослих ножі, різні пристрої, незнайомі тобі рідини, що зберігаються в шафках.

— Перш ніж брати до рук ніж, навчись користуватись ним в присутності батьків.

— Користуватись кухонним, електричним та газовим приладдям можна тільки після того, як дорослі детально пояснять правила поведінки з ними і ще деякий час наглядатимуть за тим, чи правильно ти все виконуєш.

— Перш, ніж користуватись всім кухонним начинням, батьки повинні пояснити тобі, як діяти в разі виникнення пожежі та інших нещасних випадків.

— Користуватись печами та камінами, самостійно розводити в них вогонь дітям твого віку заборонено.

Увага!

Під час виконання будь-якої роботи на кухні завжди є небезпека травмувати себе. Це можуть бути опіки, порізи, колючі рани, ураження струмом... Від таких неприємностей не застрахований ніхто. Але обережна людина таких поранень майже не отримує. Якщо це все ж таки трапилось, ти повинен, не панікуючи, надати домедичну допомогу і потерпілому, і самому собі.

Що необхідно знати про опіки?

Опік — це пошкодження тканин організму, викликане дією високої температури. Опік може бути не лише від вогню, але й від окропу, пари, праски, електроструму тощо.

Тяжкість пошкоджень залежить від висоти температури; тривалості дії вогню; від того, яке місце обпечене; чи великі його розміри. Частіше трапляються опіки рук, ніг, очей; рідше — тулуба і голови.

— Якщо на місці опіку шкіра лише почервоніла і відчувається біль — це опік першого ступеня.

— Якщо на шкірі з'явилися пухирі — опік другого ступеня.

— Якщо обпечені всі шари шкіри — опік третього ступеня.

— Якщо м'язи і навіть кістки обвуглені — опік четвертого ступеня.

— Коли обпечена третя частина поверхні тіла — настає смерть. Від опіків страждає весь організм. Тканина, що відмирає, виділяє речовини, при всмоктуванні яких в кров виникає отруєння всіх органів. Від болю з'являються порушення нервової системи і мозку.

Перша домедична допомога при опіках.

— Щоб зупинити дію високої температури на потерпілого, необхідно погасити полум'я на людині, зняти тліючий одяг.

— Не можна збивати полум'я на потерпілому. Потрібно накинути на нього цупку тканину, пальто, ковдру чи килим, щоб зупинити доступ кисню.

— Знімаючи одяг, не можна стягувати його: просто розріж на частини.

- Всю поверхню опіку покривають чистою пов'язкою.
- Потерпілого зігрівають, дають тепле питво й відправляють до лікарні.
- Ні в якому разі не можна змазувати опіки жирами. Це тільки прискорить потрапляння мікробів в рану.
- Опіки першого та другого ступенів лікують вдома, їх протирають спиртом і накладають чисту пов'язку.

Опіки без вогню.

Інколи, щоб отримати серйозний опік, не потрібно ні вогню, ні окропу. Всі хімічні речовини можуть викликати найтяжчі опіки. Щоб не трапилось біди, запам'ятай:

- Ніколи не можна нюхати, брати до рук, куштувати невідомі тобі речовини, порошки, пасти і інші речі з маминої шафки чи татової майстерні.
- Ніколи не слухай друзів, які пропонують тобі скуштувати невідому речовину чи рідину, Хімічні опіки дуже важко піддаються лікуванню.
- Якщо на шкіру потрапляє кислота — відразу утворюється коричневий чи чорний струп.
- Якщо ж кислота потрапила в рот чи була випита, — вона наскрізь пропалює слизову оболонку.

Як допомогти потерпілому?

- Перед відправкою до лікарні опік прикривають чистою пов'язкою.
- Якщо на шкіру потрапив фосфор, він спалахує. Людина страждає удвічі: від хімічної речовини і від вогню. Обпечене місце потрібно опустити під воду і паличкою видалити шматочки фосфору та накласти пов'язку.
- Якщо на шкіру потрапило негашене вапно, ні в якому разі не можна допустити, щоб туди потрапила вода — виникне бурхлива хімічна реакція! \ Необхідно змазати опік олією.

Увага!

Навіть незначний хімічний опік вимагає обов'язкового втручання лікаря.

Чи всі рани однакові?

Всіляке пошкодження шкіри — це рана. Рани можуть бути поверхневими і глибокими. Якщо рана глибока, життю людини загрожує сильна кровотеча з судин і пошкоджених органів.

Незначна рана теж може бути небезпечною, бо одночасно з пораненням в неї потрапляють бруд, мікроби — збудники інфекцій.

Найнебезпечнішими хворобами, які викликають інфекцію, є правець і гангрена. Інколи гній від рани потрапляє в кров і тоді починається сепсис. При сепсисі у хворого до 40° С підвищується температура тіла, його морозить. Він марить, втрачає свідомість. Такий стан часто закінчується смертю.

Образливо, що таке страшне ускладнення виникає від незнання елементарних правил безпеки; від легковажності потерпілого і людей, що його оточують.

Кожна людина повинна знати, що рани можуть бути різані, колоті, забиті, рвані. У всіх цих ранах уже є мікроби, що потрапили туди одночасно з пораненням.

Тому усяку, навіть незначну, ранку та подряпину обов'язково потрібно обробити дезінфікуючим розчином, тобто таким засобом, що вбиває мікроби. Йод, зеленка, перекис водню, розчин марганцівки захистять тебе від інфекцій при порізах, подряпинах, інших пораненнях.

Чи можна самому зупинити кровотечу?

Якщо у людини рана чи навіть невеличка ранка — обов'язково буде йти кров. Інколи кров тільки точиться, наприклад, при саднах на коліні. В цьому випадку кровотеча зупиниться сама по собі, утворивши на поверхні ранки свіжу криваву шкірочку, бо пошкоджені капіляри.

Потрібно накласти на ранку декілька легких витків бинта, обробити її дезінфікуючим розчином, і проблема вирішена.

Буває, що кров витікає спокійною цівкою темно-червоного кольору. Це постраждала вена, тому рана більш серйозна, хоча й з нею можна справитись самостійно. Треба накласти здавлюючу пов'язку. Через деякий час кровотеча зупиниться, рана заживе і пов'язку можна

буде зняти.

Дуже важко зупинити кровотечу, коли яскраво-червона кров б'є поштовхами. Це пошкоджена артерія. Артеріальну кровотечу остаточно можна зупинити лише в лікарні. Але доки потерпілий потрапить до рук лікарів, він може померти від втрати крові. Тому до приїзду швидкої допомоги проводять тимчасову зупинку кровотечі, з цією метою використовують джгути, закрутки з матеріалів, які знайдуться під рукою. Можна тимчасово зупинити кров навіть згинанням руки чи ноги. Головне — перетиснути ушкоджену судину вище поранення, і кровотеча зупиниться.

Після зупинки кровотечі потрібно продезинфікувати рану і накласти на неї чисту пов'язку. Увага!

Кінцівку, стиснену джгутом, зручно підв'язують, чи укладають, якщо людина знаходиться на ношах. До джгута обов'язково прикріплюють записку з указанням часу, коли він накладений. Якщо джгут тримати більше 2 годин, може початися омертвіння тканини. Про це треба пам'ятати!

Поради лікаря Будьздоровченка

- Якщо ти порізався — приклади до рани шматочок цибулини. Вона швидко спинить кров.
- Якщо злегка обпек шкіру — допоможуть примочки із свіжовиготовленого розчину питної соди, марганцівки або спирту.

Враження електричним струмом

Тебе оточує безліч корисних, полегшуючих життя речей: прасок, пилососів, кавоварок, настільних ламп, телевізорів, холодильників тощо. Всі вони — твої помічники. А помічників потрібно «годувати». Тому всі, навіть маленькі діти знають, що їх «годує» електричний струм — теж наш товариш і помічник, коли з ним поводитися обережно, виконуючи всі правила користування електроприладами.

Вирвавшись на волю, електричний струм може наробити багато лиха: влаштувати страшну пожежу, сильно уразити господаря. Пошкодження, що виникають від дій електричного струму, називаються електротравмою.

При електротравмі можуть бути:

- слабкість;
- почервоніння;
- втрата чутливості;
- запаморочення;
- втрата свідомості.

Якщо сила струму більша, діяв він довго, шкіра людини була вологою, в місці входу і виходу струму можуть виникнути глибокі опіки. До того ж:

- Страждає нервова система.
- Потерпілого важко відірвати від джерела струму.
- Знижується температура тіла.
- Зупиняється дихання.
- Недостатньо працює серце.

Перша допомога при ураженні струмом.

В першу чергу слід зупинити дію електроструму. Пам'ятай, що тіло ураженого являється провідником струму, і якщо доторкнутися до нього, можна отримати електротравму. Тому краще виключити струм, використовуючи рубильник, електропробки. Якщо це неможливо, треба:

- Відвести провід від ураженого при допомозі гумових чи дерев'яних предметів.
- Опіки покрити пов'язкою.
- Якщо потрібно, зробити штучне дихання.
- Потерпілого відправити до лікарні. Ускладнення можуть виникнути навіть через декілька годин.

Поради Королеви Безпеки

Щоб відвести від постраждалого провід:

- відключи електрику в квартирі;

- стань на гумовий килимок, книгу чи будь-який сухий дерев'яний предмет;
- сухим дерев'яним або пластмасовим предметом відведи провід від постраждалого.
- Часто при ураженні струмом, коли потерпілий доторкнувся до неізолюваного проводу, він не може розтулити пальці, зведені судомою. Якщо людина в свідомості, треба крикнути: «Падай!». При падінні руки розімкнуться самі собою і дія струму припиниться.

Не зайве нагадати:

- не вмикай незнайомі електроприлади сам, без дорослих. Дроти, по яких іде струм, ізолювані, але ізоляція може зіпсуватися — вивільнена електрика наробить тобі лиха;
- не встромлюй пальці, або будь-які предмети, в розетку;
- користуйся лише вимикачем, який ти добре знаєш. Якщо в гостях чи на дачі помітив незнайомий тобі вимикач, запитай дорослих, як з ним поводитися.

Поради Королеви Безпеки

Корисно знати!

Причиною найбільшої кількості пожеж є коротке замикання електроприладів, яке виникає внаслідок зіпсованих електроприладів або порушення правил їх використання.

При короткому замиканні зростає сила струму, з'являється полум'я електричної дуги, температура якого досягає 4000 ° С. Вона швидко поширюється на довколишні предмети. Виникає пожежа, яка з часом може охоплювати дедалі більші ділянки приміщення.

Горіння супроводжується іскрінням, виділенням великої кількості диму, чадного газу. Це ускладнює процес гасіння пожежі. Причиною короткого замикання є порушення ізоляції в електричних проводах, зумовлене перенапругою, механічним пошкодженням, недостатнім доглядом за електрообладнанням. Найчастіше пошкодження ізоляції проводів бувають механічними, коли люди:

- неправильно кладуть електричні проводи;
- кидають їх на підлогу;
- скручують, перегинають;
- зачищають електричні проводи, які знаходяться під напругою;
- викручують електричну лампочку, не відключивши напруги;
- лізуть в патрон металевими предметами;
- кидають на електроприлади різноманітні предмети.

Перевантаження електромережі й електрообладнання є особливо небезпечним, оскільки при ньому проводи загораються в важкодоступних місцях і гасити їх складно.

Перевантаження можливе:

- коли використовують електричні подовжувачі, а до них підключають різноманітні комбіновані розетки на 2—4 гнізда, розподільні трійники тощо;
- коли одночасно підключають телевізор, праску, інші електроприлади, це створює значне перевантаження і електричний подовжувач може загорітися.

Правила користування кухонним, електричним та газовим приладдям.

При користуванні кухонними плитами забороняється:

- користуватись зіпсованими засобами обігріву;
- розпалювати дрова бензином, гасом та іншими горючими рідинами;
- залишати плити, що топляться, без нагляду;
- зберігати біля них дрова, торф, вугілля;
- просушувати одяг та інші речі над плитами чи біля димоходу;
- встановлювати столи, стільці, шафи, інші меблі біля плити, ближче як за 0,5 м;
- розводити вогонь, якщо перед дверцятами немає металевого листа;
- висипати гарячий попіл, шлак, вугілля біля будівель.

Паливо (дрова, вугілля, торф) треба зберігати спеціально обладнаних приміщеннях не ближче як за 10 м від будівель.

При користуванні газовими лампами, примусами керованими треба пам'ятати, що:

- можна користуватися лише справними приладами, що стоять на надійній міцній підставці, бо в разі падіння від палаючої рідини можуть зайнятися навколишні предмети;

- не можна залишати біля них легкозаймисті речі;
- під час роботи цих приладів треба стежити за рівнем полум'я: від перегрівання резервуара посилюється газообмін, що може призвести до вибуху;
- не можна доливати гас під час роботи приладу, бо спалахнуть пари палива;
- газові ліхтарі не накривають абажурами з тканини або папером, оскільки ті легко спалахують. При користуванні електричними приладами:
- забороняється включати в одну розетку декілька приладів;
- категорично забороняється залишати їх без догляду, увімкненими в мережу;
- після закінчення їх використання завжди виключати;
- в разі появи специфічного запаху, диму потрібно швидко відключити прилад і повідомити про це дорослих;
- забороняється закривати прилади будь-яким покривалом;
- не можна колупатись в перемикачах, вилках, розетках, вставляти в них якісь предмети, особливо металеві;
- недопустимо користуватись перемикачами, розетками і вилками, які нагріваються;
- учням категорично забороняється самостійно ремонтувати електрообладнання: крім ураження електричним струмом, можна одержати серйозні опіки, пошкодження очей.

При користуванні телевізором потрібно пам'ятати, що:

- його слід ставити в місцях, які не перекривають виходів з приміщення. Найкраще це робити на протилежному від виходу боці на відстані 1—1,5 м від опалювальної системи;
- щоб при потребі негайно виключити телевізор, розетка для нього повинна знаходитись у доступному місці;
- не можна залишати включеним телевізор, якщо в кімнаті нікого немає;
- якщо в телевізорі щось зіпсоване, його необхідно виключити і не включати до приходу спеціаліста;
- не можна встановлювати телевізор поблизу легкозаймистих предметів (він може загорітись або вибухнути!);
- якщо під час телепередачі в телевізорі потух екран, ні в якому разі не можна по ньому стукати;
- якщо корпус телевізора пошкоджений, з'являється гудіння та потріскування, — він може перегрітись і загорітись.

При користуванні електропраскою:

- прасувати дозволяється лише в спеціально обладнаному місці;
- на столі для праски повинна стояти металева підставка, що запобігає нагріванню дерева та тканини;
- забороняється користуватися несправною праскою, ставити її на стіл без ізолюючої підставки. При користуванні електрочайником чи електросамоваром потрібно;
- перед вмиканням їх в мережу впевнитись, що в них є вода, у разі потреби долити її;
- стежити за поповненням води в цих приладах по мірі її витрачання;

При користуванні електрокип'ятильником:

- ні в якому разі не можна перевіряти рукою, чи нагрілась вода, попередньо не відключивши струм. Не можна у воду навіть палець встромляти! Може уразити струмом! Бували смертельні випадки.

При користуванні електрозапальничкою:

- не можна братися за неї мокрими руками;
- потрібно навчитись одночасно однією рукою включати електрозапальничку, а другою — газову плиту;
- не можна допускати перекручування, згинання електропроводу.

При користуванні газовими плитами недопустимо:

- відкривати кран на газопроводі, не перевіривши, чи закриті крани на самій плиті;

- допускати заливання пальників рідиною (якщо це трапиться, треба виключити пальник і вичистити його);
- стукати по кранах, пальниках та лічильниках;
- самостійно ремонтувати плиту;
- прив'язувати до газових труб мотузки і вішати на них білизну та інші речі.

Поради пожежного Гасивогонька:

Якщо ти виявив витік газу:

- не включай електрику;
- не користуйся сірниками; не користуйся відкритим вогнем;
- провітри приміщення; перекрий крани газо-подачі;
- виклич аварійну службу по телефону 104.

При наближенні грози необхідно негайно вимкнути електроприлади. Найбільш вогнєнебезпечні такі матеріали:

- поролон — під час його горіння виділяються дуже токсичні гази;
- целулоїд — інтенсивно горить.

Різні круп'яні вироби, борошно, сушені плоди і ягоди, масло, жири відносяться до пожежонебезпечних. Особливо легко займається пил, що літає в повітрі. Змішавшись з названими продуктами, пил може навіть вибухнути!

Увага!

Загасити палаючий газ дуже важко. Не можна робити цього водою: горюча рідина легша і, піднімаючись на поверхню води, продовжує палати. Треба припинити доступ повітря: щільно накрити вогонь товстою ковдрою і притоптати зверху ногами. Можна засипати його піском, землею. Вогонь на навколишніх предметах заливають водою.